

POMOC Z. S. R. R. UMOŻLIWIŁA
ODBUDOWĘ RADIOFONII POLSKIEJ

Minęła 70 rocznica urodzin Józefa Stalina — wielkiego rewolucjonisty, nauczyciela proletariatu, budowniczego socjalizmu, wodza światowego obozu pokoju i postępu. W uroczystych obchodach w dniu 21 grudnia wziął udział świat pracy całej Polski; uczestniczyli w nich również pracownicy Polskiego Radia, dla których Generalissimus Stalin jest szczególnie bliski. Związał się on na zawsze z historią odrodzonej radiofonii polskiej, której odbudowa mogła się rozpocząć jedynie dzięki pomocy Związku Radzieckiego. Polskie Radio szczególnie wiele zawdzięcza Józefowi Stalinowi.

W pierwszych dniach sierpnia 1944 r. przybyła do Moskwy polska delegacja, w skład której wchodził członkowie P.K.W.N. z obecnym Prezydentem R.P. ob. Bolesławem Bierutem na czele. Chodziło wówczas między innymi o omówienie zasadniczych spraw n.t. odbudowy zniszczonej radiofonii polskiej a w szczególności o uzyskanie jakiegokolwiek stacji nadawczej. Należy pamiętać, że w wyzwolonych miastach polskich wszystkie urządzenia nie tylko nadawcze, ale i odbiorcze zostały przez okupanta wywiezione, względnie zniszczone. Prośba polskiej delegacji została spełniona w sposób przekraczający wszelkie oczekiwania.

GENERALISSIMUS STALIN WYDAŁ POLECENIE

Sprawą radia dla Polski zainteresował się sam Stalin. Na jego osobiste zlecenie, tworzące się Polskie Radio otrzymało 10 Kw radiostację polową, mieszającą się w wagonie kolejowym oraz niezbędny sprzęt radiofoniczny.

W okresie kiedy na froncie wschodnim odbywała się wielka ofensywa armii radzieckiej i odrodzonego Wojska Polskiego, gdy front pochłaniał wszystkie środki transportowe i każdy samolot, każdy wagon był niezwykle potrzebny dla wojska, dowództwo wojsk radzieckich wysłało do Lublina 5 samolotów transportowych, naładowanych sprzętem radiowym. Równocześnie wyruszył w drogę pociąg, wiozący pierwszą radiostację polową, zainstalowaną w wagonie kolejowym. Był to hojny dar naszego wielkiego sojusznika, przyjacielska pomoc Stalina, okazana narodowi polskiemu.

W dniu 11 sierpnia 1944 r. w wyzwolonym Lublinie rozpoczęła pracę pierwsza radiostacja odrodzonej radiofonii polskiej — „Pszczółka”. Nazwali ją tak radiotechnicy polscy idąc za przykładem kolegów radzieckich, którzy ze względu na początkowe jej przeznaczenie — zagłuszanie propagandowych audycji radia niemieckiego, nadali jej tę właśnie nazwę.

Wszczęziwzwiązkowy Komitet Radiowy Związku Socjalistycznego Republik Radzieckich prowadził od lat radiofoniczną kraju radzieckiego między innymi przy pomocy nieznaney w Polsce przed wojną radiofonii przewodowej. Widząc

WAF

Zdjęcie dokonane na II Wszczęziwzwiązkowym Zjeździe Rad w dniu 26 stycznia 1924 r. Józef Stalin przemawia przed mikrofonem radia radzieckiego.

trudności, z jakimi borykało się, organizujące i rozpoczynające od podstaw swą pracę, Odrodzone Polskie Radio, inżynierowie i radiotechnicy radzieccy wyciągnęli braterską dłoń do radiowców polskich. Do Polski przybyła misja złożona ze specjalistów radzieckich, którzy zapoznali naszych pracowników z zasadami radiofonii przewodowej, przeprowadzili wspólnie budowę pierwszych radiowców oraz wyszkolili pierwszą kadrę pracowników radiowców. Aparaturę dla radiowców polskich i pierwsze głośniki mieszkaniowe dostarczył Polskemu Radiu również Związek Radziecki.

Radiofonia polska zawdzięcza swojemu sojusznikowi nie tylko pomoc w dziele nadawczo-odbiorczym. Płyty, magnetofony, aparaty odtwarzające, nuty, książki itd., które umożliwiły rozpoczęcie prac programowych w Polskim Radiu, zostały również dostarczone przez Wzczęziwzwiązkowy Komitet Radiowy.

Przy okazji warto wspomnieć o miłej rocznicy. Akurat przed pięć laty do Lublina przybyła krótkofalówka o mocy 7,5 Kw, która została przez władze radzieckie wręczona przedstawicielom Rządu Polskiego jako dar Z.S.R.R. Rozpoczęła ona pracę w wieczór sylwestrowy, niosąc daleko w świat wiadomość, że Polska Ludowa walczy i odbudowuje się.

RASZYN—SYMBOLEM WSPÓŁPRACY
POLSKO-RADZIECKIEJ

Dalszym dowodem braterskiego stosunku do odbudowującej się radiofonii polskiej była pomoc Związku Radzieckiego w odbudowie rażyskiej stacji nadawczej. Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich ofiarował Polskiemu Radiu 50 Kw nadajnik, który został zainstalowany przy współudziale ekipy inżynierów i radiotechników radzieckich. Specjaliści radzieccy brali również udział w pracach budowlanych, przyczyniając się wydatnie do szybkiego uruchomienia największej wówczas stacji nadawczej w stolicy Polski. Uroczyste otwarcie Raszyna, który stał się symbolem współpracy polsko-radzieckiej, odbyło się 18 sierpnia 1945 r.

Generalissimus Stalin z wielkim zainteresowaniem śledził rozwój radiofonii polskiej i jemu to niewątpliwie należy przypisać wielką pomoc, jaką Polskie Radio otrzymało od Związku Radzieckiego. W dniu otwarcia Raszyna Józef Stalin przysłał na ręce Rządu Polskiego depeszę, treści następującej:

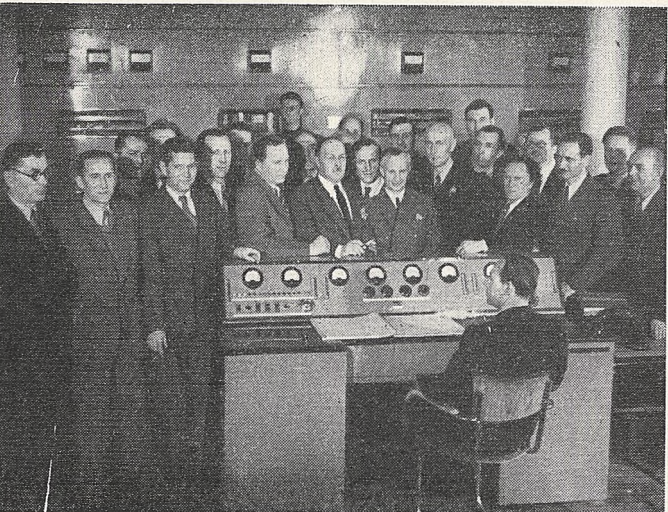

Foto Film Polski

Przed stołem kontrolnym radiostacji szczeecińskiej zebrała się ekipa inżynierów i radiotechników Polskiego Radia, dumnych ze swego dzieła. Za nimi aparatura nadajnika.

GAZETKA RADIOWA

Nr 1 (29)

Warszawa, Styczeń 1950 rok

Rok III

Mówi Szczecin!

Dnia 18 grudnia 1949 r. odbyło się w Szczecinie uroczyste otwarcie nowej radiostacji Polskiego Radia. W wielkiej sali budynku stacyjnego, w którym ustawiona została aparatura nadajnika, zebrał się liczni goście — przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, partii politycznych, organizacji społecznych i młodzieżowych oraz pracownicy Polskiego Radia. Punktualnie o godz. 10.00 rozpoczęła się transmisja uroczystości otwarcia nowej stacji nadawczej. W chwili, gdy sprawozdawca zaznajał zebrań z pracami i osiągnięciami Polskiego Radia na terenie Szczecina, na salę przybyli przedstawiciele Rządu — Min. Kultury i Sztuki ob. Dybowski, Min. Poczty i Telegrafów ob. Szymanowski, towarzyszący im prezes Centralnego Urzędu Radiofonii, dyr. nac. P.R. ob. Wilhelm Billig, konsulowie Z.S.R.R. oraz Republiki Czechosłowackiej. Przewodnik Centralnych Warsztatów P.R. w Warszawie ob. Antoni Zieliński zameldował w imieniu ekipy pracującej przy budowie i instalowaniu radiostacji, że wszystkie prace zostały wykonane:

„Melduje w imieniu wszystkich współpracowników i towarzyszy — mówił ob. Zieliński — zakończenia prac przy budowie 50 Kw nadajnika. Oddajemy go w służbę odrodzonej polskiej radiofonii, aby wysłał w eter słowa prawdy socjalistycznej i aby służył sprawie utrwalenia pokoju i budowy socjalizmu. Socjalistyczne tempo pracy towarzyszyło montażowi technicznemu: 21 dni montażu plus 18 dni prób technicznych — oto cyfry, które nabierają treści, gdy się je zestawia z okresem dni potrzebnych do wykonania pracy przed wojną. Budowlanicy łopie, którzy i szybciej, realizując trzy podstawowe warunki socjalistycznego budownictwa. Proszę ob. Ministra o dokonanie aktu otwarcia radiostacji szczeecińskiej”.

Po meldunku zabrał głos Min. Dybowski, który wywspół następujące przemówienie:

„50 Kw radiostacja szczeecińska jest gotowa. Od dziś służyć będzie sprawie pokoju i umiłowania człowieka. Wybudowanie tej stacji jest jeszcze jednym dowodem troski Głowy Państwa i Rządu Polski Ludowej o rozwój instytucji kulturalnych w Polsce, a szczególnie o rozwój kultury na Ziemiach Zachodnich”.

Pamiętamy wszyscy, że w przemówieniu wrocławskim Prezydent R.P. Bolesław Bierut wyraził życzenie, aby zbudować radiostację w Szczecinie. Polskie Radio spełniając to życzenie dołożyło wszelkich starań, aby zbudować stację tego rzędu całkowicie polskimi siłami. W rezultacie dwuletniej pracy polskich uczonych, inżynierów, techników i robotników powstał najnowocześniejszy typ polskiej stacji radiowej o wysokim technicznym poziomie.

Dziękuję w imieniu Rządu wszystkim, którzy pracowali przy stworzeniu tej stacji za wzorową i ofiarną pracę. Zasługi ich będą przez Obywatela Prezydenta R.P. nagrodzone.

Radiostacja szczeecińska oddana jest do użytku narodu polskiego prawie w przeddzień 70 urodzin wodza pokoju światowego i całej postępowej ludzkości.

Nim na falach eteru tej stacji popłyną jakiegokolwiek życzenia, niech mi będzie wolno złożyć najserdeczniejsze życzenia od ludu pracującego polskich miast i wsi Generalissimosowi Stalinowi — długich lat zdrowia i doprowadzenia walki o pokój na świecie do ostatecznego zwycięstwa. Naród Polski nigdy nie zapomni, że mądrej, pokojowej polityce zagranicznej Generalissimusa Stalina zawdzięcza powrót Szczecina do Polski.

Foto Film Polski

Minister Kultury i Sztuki ob. Stefan Dybowski wygłasza przemówienie na otwarciu radiostacji szczeecińskiej. Obok Minister Poczty i Telegrafów ob. Szymanowski

POLSKIE RADIO MELDUJE O WYKONANIU PLANU

W dniu 13 grudnia 1949 r. delegacja pracowników P.R. w składzie: Bolesław Barczak — kierownik radiowęzła Chelmża, Wilhelm Billig — Dyrektor Naczelny Polskiego Radia, Miłkołaj Brenecz — z transportu Centrali P.R., Stefan Bukowski — monter z radiowęzła Gniezno, Wacław Gawronski — dyrektor radiofonii przewodowej, Eugeniusz Gawryś — monter z radiowęzła Piaseczno, Zygmunt Kossowski — pracownik Dyrekcji Okręgowej P.R. w Warszawie, Adam Mroczkowski — monter z Oddziału Technicznego Warszawy, — złożyła Prezydentowi R.P. ob. Bolesławowi Bierutowi oraz Prezesowi Rady Ministrów ob. Józefowi Cyrankiewiczowi — meldunek o wykonaniu planu trzyletniego i przedterminowym wypełnieniu rocznego planu radiofonicznej kraju.

Plan robót przewidziany na 1949 r. pracownicy radiofonii przewodowej P.R. wykonali do dnia 9 grudnia 1949 r. W ciągu tego okresu założono 280 nowych radiowców (100% planu), zainstalowano 154.522 głośników mieszkaniowych (103% planu) oraz wybudowano 9.146 km linii radiofonicznych (108%). Tym samym przekroczony został znacznie plan trzyletni. Zamiast 423 radiowców, które miały być założone w tym okresie, pracownicy P.R. wybudowali 467 (110% planu). Sieć przewodów radiofonicznych w ciągu lat trzech zwiększyła się o 18,285 km (119%). Na wsi i w mieście zainstalowano 395.963 głośniki mieszkaniowe, wykonując plan trzyletni w 122%.

NAJMILSZY PODARUNEK

Foto Zygmunt Januszeński

AMATORSKA KRÓTKOFALÓWKA

Zapalają się kolorowe żaróweczki, strzałki przyrządów pomiarowych zaczynają drgać, na selekcyjnym krążku oscylografu pojawia się kreska światła. Ob. Rutkowski, właściciel i konstruktor amatorskiej stacji krótkofalowej SP5AB, trzyma rękę na przełączniku mikrofonowym i patrzy uważnie na zegarek. Trzeba odczekać kilka minut, aby się nagrzał lampy. Za chwilę mikrofon jest już włączony i na fal 42,06 metra płyną w eter polskie słowa:

Tu stacja polska SP5AB daje wywołanie ogólne. CQ! CQ! CQ!

Wywołanie kończy się słowem „da-di-da!”, co w języku krótkofalarskim znaczy: „włączam się i przechodzę na nasłuch”. W odborniku, na pasie 42 metrów, cztery głosy równocześnie wzywają Warszawę. Wybieramy i odpowiadamy stacji francuskiej F9WV — gdyż najlepiej ją słyszeć. Francuz jest niebawem zadowolony z pierwszej — jak mówi — rozmowy z polską stacją. Mówi jeszcze, iż przed chwilą był w kontakcie ze stacją portugalską CT1NT, która także chciałaby nawiązać rozmowę z SP5AB. Tak się zaczyna w mojej obecności potrójne QSO (połączenie) trzech stacji z trzech miast leżących w trzech różnych krajach Europy: Santarem (Portugalia), Tuluza (Francja) i Warszawa (Polska). Rozmowa krótkofalarska polega na przekazywa-

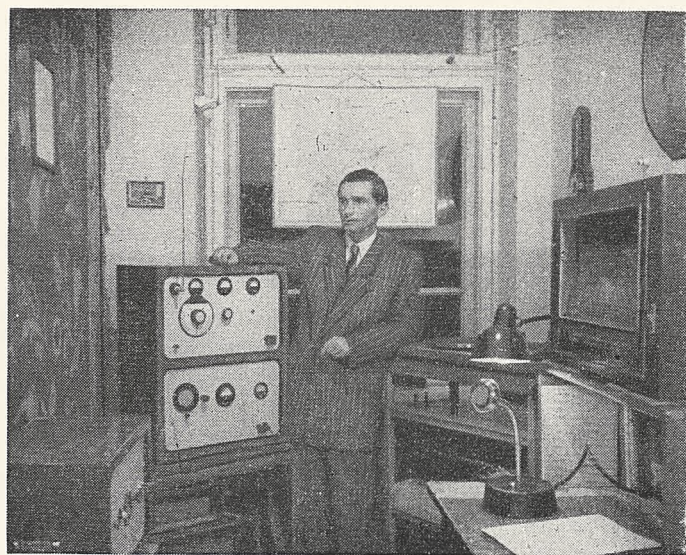

Foto Zygmunt Januszeński

Ogólny widok urządzenia amatorskiej stacji krótkofalowej.

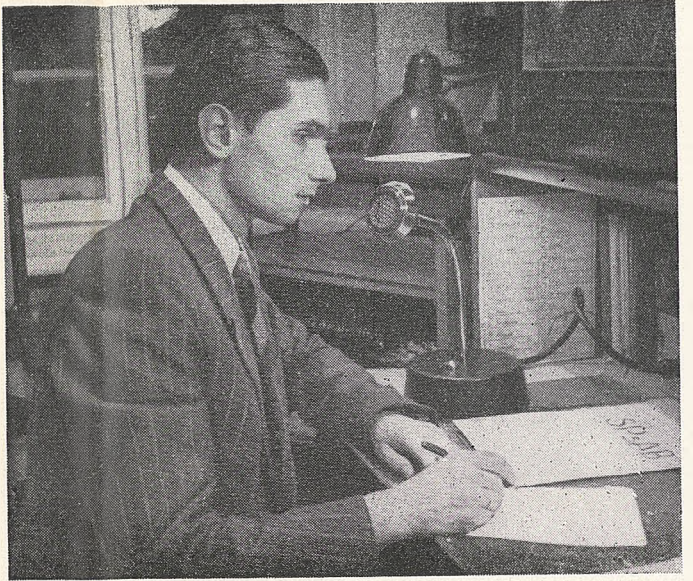

Foto Zygmunt Januszeński

Krótkofalowiec - radioamator ob. Rutkowski przed mikrofonem swego nadajnika uzyskuje łączność z krótkofalowcami dalekich krajów.

niu sobie raportów o sile i czystości odbioru oraz na podawaniu szczegółów technicznych — dotyczących budowy nadajników, jak ich moc, lampy, na jakich pracują, system modulacji itp. Bardzo ważną częścią rozmowy jest wzajemne dyktowanie sobie adresów w celu przesłania tzw. kart QSL — dowodów o jakości przeprowadzonego QSO. Dumą każdego krótkofalowca jest posiadanie jak największej ilości takich kart wypełnionych jak najlepszymi wynikami, a pochodzących z najdalszych krańców ziemi.

Wszystkim naszym
czytelnikom i słuchaczom
Polskiego Radia Redakcja
„Gazetki Radiowej” składa
najserdeczniejsze życzenia
noworoczne.

RADIOSTACJA SZCZECIŃSKA
WIELKIM OSIĄGNIĘCIEM
POLSKIEJ TECHNIKI

Prezydent R. P. ob. Bierut przemawiając na otwarciu radiostacji wrocławskiej zobowiązał Polskie Radio do budowy w Szczecinie silnej stacji nadawczej. Przygotowano natychmiast do prac przygotowawczych. Na uwagę zasługują wielkie poświęcenie się w pracy techników Warsztatów Centralnych P. R., którzy mimo rozlicznych trudności w dniu 1 października 1949 r. wystali aparaturę nadajnika do Szczecina. Ponieważ czas transportu skrócony został do 3 dni, już 10 października można było przystąpić do montażu i ustawiania nadajnika w budynku radiostacji.

Doświadczeni inżynierowie, którzy wiedzą jak żmudną pracą jest zainstalowanie aparatury, a potem jej wypróbowanie, przeprowadziła ta praca ta będzie trwała co najmniej 100 dni. Wiele było ich zdanie, gdy dowiedzieli się, że 30 osobowa ekipa Warsztatów Centralnych Polskiego Radia w ciągu 20 dni dokonała montażu. W dniu 1 listopada zespół inżynierów i techników działu urządzeń nadawczych rozpoczął próby elektryczne nadajnika. Sprawdzenie części, drobne ulepszenia konstrukcyjne oraz wypróbowywanie zajęło jeszcze 18 dni. Jest to nadzwyczaj krótki termin, gdyż ten typ stacji nie był dotychczas sprawdzany laboratoryjnie i został po raz pierwszy skonstruowany przez polskich fachowców. Wzrostu węgę przewidzianom, prace do chwili rozpoczęcia próbnej audycji, trwały tylko 49 dni. Dzięki wyjątkowemu wysiłkom pracowników Wydziału Budowy Urządzeń Nadawczych Warsztatów Centralnych oraz Działu Zaopatrzenia Dyrekcji Technicznej Polskiego Radia uroczyste otwarcie stacji nadawczej odbyło się 18 grudnia ub. r.

Stara aparatura radiostacji szczeecińskiej została rozebrana i będzie użyta dla celów szkoleniowych. Niezależnie od prac prowadzonych przy budowie stacji nadawczej inżynierowie i technicy Polskiego Radia dokonali renowacji urządzeń rozgłośni w Szczecinie.

Te wielkie osiągnięcia pracowników radia przyniosły milionowe oszczędności dla Skarbu Państwa i pokazały raz jeszcze całemu światu, czego może dokonać polska technika w warunkach stworzonych przez ustrój demokracji ludowej.

Tego samego wieczoru rozmawiały ze stacją 4B5BV z Kijowa z włoską stacją z latarii na Sycylii. Wszyscy raportują pierwszorzędną odbiór. Krótkofalowcy radzieccy interesują się polską muzyką ludową i proszą, aby mu zagrać kilka płyt. Przy okazji dowiadują się od ob. Rutkowskiego, iż wielu krótkofalowców zagranicznych prosi o granie polskich melodii, a nawet stara się nauczyć je po polsku śpiewać. Pewien Włoch, Emilio Emilio (stacja IIBUN) zaprosił do siebie liczne towarzystwo, aby po nawiązaniu QSO wysłuchać tańców polskich i mazurków Chopina.

Stacja SP5AB słyszana jest w całej Polsce nawet na małych odbornikach. Przychodzi tu obfita korespondencja z Polski i z Czechosłowacji raportująca o odbiorze tzw. prób technicznych, które są przeprowadzane codziennie, a składają się z muzyki, z płyt oraz z podziękowań za raporty o nasłuchu. Dobry zasięg i słyszalność stacji wykorzystuje nie raz Związek Krótkofalowców Polskich w celu ogłaszania swoich komunikatów.

Opuszczam chlebione różnobarwnymi kartmi OSK „studio” stacji SP5AB z myślą, że krótkofalowość amatorskie to rzecz przyjemna i pożyteczna.

CIEKAWOSTKI...

Odbudowany po zakończeniu działań wojennych leningradzki Ośrodek Telewizyjny, rozszerzył znacznie zakres swojej działalności. Audycje Ośrodka cieszą się dużą popularnością wśród ludności miasta. Aparaty telewizyjne znajdują się m. in. w wielu robotniczych pałacach kultury i w klubach. Ośrodek telewizyjny nadaje stale i transmituje ciekawe występy zespołów artystycznych i przedstawienia teatrów miejskich.

W mieście Kaliningradzie (Federacja Rosyjska) miejscowy klub radiowy ogłosił konkurs na najlepszy detektor. Najlepszym okazał się detektor, wykonany przez G. Fiedosiejewa. Aparat jest bardzo selektywny i czuły. Ciekawą właściwością odbornika jest to, że został zmontowany w zwykłej rozetce kontaktu.

Załoga ryskich zakładów „Radiotechnika” zbudowała pierwszy model wielolampowej radio o wysokiej jakości. W radioli, zawierającej 24 lampy, zastosowano wszystkie najnowsze zdobycze radzieckiej radiotechniki. Składa się ona z wielolampowego odbornika, dodatkowego odbornika do niezakłócanego odbioru rozgłosni miejscowych, urządzenia akustycznego o wielkiej sile głosu i elektrycznego głośnika z adapterem. Odbornik posiada specjalną antenę, która zapobiega zaburzeniom przy odbiorze. Główny odbornik posiada 9 zakresów, z których 7 stanowią zakresy tzw. rozszerzone. Znacznie upraszcza to proces znalezienia potrzebnej fali.

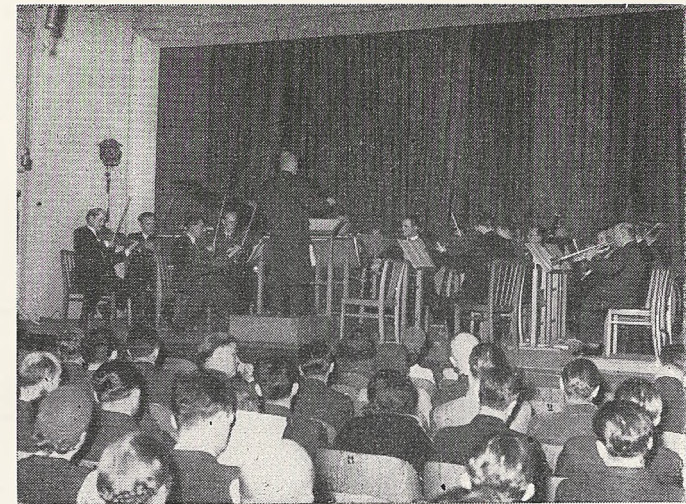

Foto Film Polski

Po uroczystym otwarciu radiostacji, w godzinach wieczornych w sali Teatru Miejskiego w Szczecinie odbył się uroczysty koncert, w którym wzięła udział Orkiestra Rozgłośni szczeecińskiej pod dyr. Władysława Górzynskiego oraz soliści. Zespół muzyczny liczy obecnie 20 osób. Po raz pierwszy koncertował on przed mikrofonem P.R. w kwietniu 1946 r. Orkiestra rozgłośni szczeecińskiej znana jest na terenie całego województwa, gdyż odwiedza wsie i przedsiębiorstwa przemysłowe, grając dla świata pracy.

Prenumeratę za „Gazetkę Radiową” w wysokości:

50 zł — kwartalnie,
lub 200 zł — rocznie,
należy wpłacać na konto Administracji tygodnika „Radio i Świat”, P. K. O. nr I-330, zaznaczając na odwrocie przekazu: Prenumerata „Gazetki Radiowej”.

